UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 30. júna 2011 *

Vo veci C-288/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Rechtbank van koophandel te Dendermonde (Belgicko) z 2. júna 2010 a doručený Súdnemu dvoru 10. júna 2010, ktorý súvisí s konaním:

Wamo BVBA

proti

JBC NV,

Modemakers Fashion NV,

* Jazyk konania: holandčina.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano (spravodajca), sudcovia J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits a M. Safjan,

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na to, že Súdny dvor má v súlade s článkom 104 ods. 3 prvým pododsekom svojho rokovacieho poriadku v úmysle rozhodnúť odôvodneným uznesením,

po vypočutí generálnej advokátky,

vydal toto

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, s. 22).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi spoločnosťou Wamo BVBA (ďalej len „Wamo“), ktorá prevádzkuje reťazec obchodov s odevmi ZEB, a spoločnosťami JBC NV a Modemakers Fashion NV, dvomi podnikmi prevádzkujúcimi konkurenčné obchody, týkajúceho sa oznámení o znížení cien, ktoré spoločnosť Wamo zaslala svojim zákazníkom.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenia 6, 8 a 17 smernice o nekalých obchodných praktikách stanovujú:

„(6) Táto smernica… aproximuje právne predpisy členských štátov o nekalých obchodných praktikách vrátane nekalej reklamy, ktoré priamo poškodzujú ekonomické záujmy spotrebiteľov, a tým nepriamo poškodzujú ekonomické záujmy oprávnených účastníkov hospodárskej súťaže. … Nevzťahuje sa ani nemá vplyv na vnútroštátne právne predpisy o nekalých obchodných praktikách, ktoré poškodzujú iba ekonomické záujmy účastníkov hospodárskej súťaže alebo ktoré sa týkajú obchodných transakcií medzi obchodníkmi; berúc plne do úvahy zásadu subsidiarity, členské štáty budú môcť, ak sa tak rozhodnú, naďalej regulovať tieto praktiky v súlade s právom Spoločenstva. …

…

(8) Táto smernica priamo ochraňuje ekonomické záujmy spotrebiteľov pred nekalými obchodnými praktikami podnikateľov voči spotrebiteľom. …

…

(17) Je žiaduce, aby tie obchodné praktiky, ktoré sú za každých okolností nekalé, boli identifikované, aby sa poskytla väčšia právna istota. Príloha I preto obsahuje úplný výpočet všetkých týchto praktík. Toto sú jediné obchodné praktiky, ktoré môžu byť považované za nekalé bez toho, aby boli jednotlivo posudzované podľa ustanovení článkov 5 až 9. Tento výpočet môže byť upravený len novelizáciou tejto smernice."

4 Článok 1 smernice o nekalých obchodných praktikách stanovuje:

„Účelom tejto smernice je prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu a dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa aproximáciou zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o nekalých obchodných praktikách poškodzujúcich ekonomické záujmy spotrebiteľov."

5 Článok 2 tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

…

d) ‚obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom' (ďalej tiež ‚obchodné praktiky') sú akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom;

…"

6 Článok 3 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu."

7 Podľa článku 4 tej istej smernice:

„Členské štáty neobmedzia slobodu poskytovať služby ani neobmedzia voľný pohyb tovarov z dôvodov, ktoré spadajú do oblasti, ktorú aproximuje táto smernica."

8 Článok 5 smernice o nekalých obchodných praktikách, nazvaný „Zákaz nekalých obchodných praktík", znie takto:

„1. Nekalé obchodné praktiky sú zakázané.

2. Obchodná praktika je nekalá, ak:

a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti,

a

b) podstatne narušuje alebo je spôsobilá podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

…

4. Za nekalé obchodné praktiky sa považujú najmä tie, ktoré:

a) sú klamlivé v zmysle článkov 6 a 7,

alebo

b) sú agresívne v zmysle článkov 8 a 9.

5. Príloha I obsahuje výpočet tých obchodných praktík, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé. Ten istý jediný výpočet sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch a môže byť upravený iba novelizáciou tejto smernice.“

Vnútroštátne právo

9 Článok 49 zákona zo 14. júla 1991 o obchodných praktikách a o informovaní a ochrane spotrebiteľa (*Belgisch Staatsblad* z 29. augusta 1991, ďalej len „LPPC“) znie takto:

„Na účely uplatňovania tohto zákona sa výpredajom rozumie akákoľvek ponuka na predaj alebo predaj spotrebiteľovi vykonávané s cieľom sezónnej obnovy sortimentu predajcu prostredníctvom zrýchleného odbytu a za znížené ceny výrobkov, ktorý je oznámený pod názvom ‚Soldes‘, ‚Opruiming‘, ‚Solden‘ alebo ‚Schlussverkauf‘, alebo pod akýkoľvek iným rovnocenným názvom.“

10 Článok 52 ods. 1 LPPC stanovuje:

„V odvetviach odevov, kožených výrobkov, koženej galantérie a obuvi sa [výpredaje] môžu konať len v období od 3. januára do 31. januára vrátane a od 1. júla do 31. júla vrátane. …“

11 Článok 53 LPPC stanovuje:

„1. Počas predvýpredajových období od 15. novembra do 2. januára vrátane a od 15. mája do 30. júna vrátane je v odvetviach uvedených v článku 52 ods. 1 zakázané vykonávať oznámenia o znížení cien a oznámenia, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien…, bez ohľadu na miesto alebo použité komunikačné prostriedky.

…

Pred začiatkom predvýpredajového obdobia je zakázané vykonávať oznámenia o znížení cien alebo oznámenia, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien, ktorých účinky by nastali počas tohto predvýpredajového obdobia.

Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 48 ods. 4, predaj na účely likvidácie tovaru uskutočňovaný počas predvýpredajového obdobia nemôže byť označený oznámením o znížení cien, okrem prípadov a za podmienok stanovených kráľom.

2. V nariadeniach prijatých podľa článku 52 ods. 2 sú uvedené predvýpredajové obdobia, počas ktorých sa uplatňuje zákaz stanovený v odseku 1.

V prípade neexistencie právnej úpravy v zmysle článku 52 ods. 2 sa zákaz uvedený v odseku 1 uplatňuje aj na [výpredaje] upravené uvedeným článkom 52 ods. 2.

…

4. Zákaz oznámenia o znížení cien upravený v odsekoch 1 a 2 sa neuplatňuje na predaj výrobkov uskutočňovaný počas príležitostných veľtrhov trvajúcich maximálne štyri dni, ktoré sú organizované maximálne raz ročne miestnymi zoskupeniami predajcov alebo s ich účasťou.

Kráľ môže stanoviť podmienky, za akých sa môžu organizovať tieto veľtrhy.“

12 LPPC bol zrušený zákonom zo 6. apríla 2010 o trhových praktikách a o ochrane spotrebiteľa (*Belgisch Staatsblad z* 12. apríla 2010, s. 20803). Tento zákon nadobudol účinnosť 12. mája 2010 a vo svojom článku 32 zavádza podobné ustanovenie ako článok 53 LPPC.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

13 V priebehu decembra 2009 spoločnosť Wamo zaslala niektorým svojim zákazníkov pozvánku na súkromný predaj v jej obchodoch od 18. do 20. decembra 2009 vrátane. V tejto pozvánke bolo uvedené, že počas týchto troch dní budú môcť vybraní zákazníci po predložení svojej vernostnej karty využiť výrazne znížené ceny.

14 Dňa 18. decembra 2009 spoločnosti JBC NV a Modemakers Fashion NV podali návrh na Rechtbank van koophandel te Dendermonde, aby určil, že táto pozvánka predstavuje oznámenie zakázané článkom 53 LPPC. Uznesením vydaným v ten istý deň tento súd zakázal spoločnosti Wamo akékoľvek zníženie cien vo svojich obchodoch až do 1. januára 2010 pod hrozbou uloženia pokuty vo výške 2 500 eur za každé konštatované porušenie.

15 Spoločnosť Wamo podala proti tomuto uzneseniu námietku tretej osoby, pričom tvrdila, že jednak článok 53 LPPC nezakazuje poskytnutie zliav, ale reklamné oznamy, ktorými sa takéto zníženia oznamujú, a jednak toto ustanovenie je v každom prípade v rozpore so smernicou o nekalých obchodných praktikách, a teda ho nemožno uplatňovať.

16 Keďže Rechtbank van koophandel te Dendermonde sa domnieval, že riešenie sporu, ktorý prejednáva, závisí od výkladu uvedenej smernice, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je vnútroštátny predpis, akým je článok 53 [LPPC], ktorý nedovoľuje v presne stanovených obdobiach uverejňovať oznámenia o znížení cien a oznámenia, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien, v rozpore so [smernicou o nekalých obchodných praktikách]?“

O prejudiciálnej otázke

17 Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa má smernica o nekalých obchodných praktikách vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie vo veci samej, ktoré pre určité odvetvia stanovuje všeobecný zákaz oznámení o znížení cien a oznámení, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien, počas obdobia predchádzajúceho obdobiu výpredajov.

18 V súlade s článkom 104 ods. 3 prvým pododsekom rokovacieho poriadku, ak môže byť odpoveď na prejudiciálnu otázku jednoznačne vyvodená z judikatúry, Súdny dvor môže po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť odôvodneným uznesením, ktoré obsahuje odkaz na danú judikatúru.

19 Súdny dvor sa domnieva, že v prejednávanej veci ide o takýto prípad, keďže odpoveď na položenú otázku môže byť jednoznačne vyvodená najmä z rozsudkov zo 14. januára 2010, Plus Warenhandelsgesellschaft (C-304/08, Zb. s. I-217, body 35 až 51), a z 9. novembra 2010, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, Zb. s. I-10909, body 15 až 38).

20 Aby bolo možné odpovedať na položenú otázku, treba najskôr určiť, či článok 53 ods. 1 LPPC, ktorý predstavuje *ratione temporis* ustanovenie uplatniteľné na skutkový stav veci samej, sleduje ciele spojené s ochranou spotrebiteľov, na základe čoho môže spadať do pôsobnosti smernice o nekalých obchodných praktikách.

21 V súlade s odôvodnením 8 uvedenej smernice daná smernica totiž „priamo ochraňuje ekonomické záujmy spotrebiteľov pred nekalými obchodnými praktikami podnikateľov voči spotrebiteľom“ a zabezpečuje, ako to uvádza najmä jej článok 1, „vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa aproximáciou zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o nekalých obchodných praktikách poškodzujúcich ekonomické záujmy spotrebiteľov“ (rozsudok Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 24).

22 Naopak, z pôsobnosti smernice o nekalých obchodných praktikách sú v súlade s jej odôvodnením 6 vylúčené vnútroštátne právne predpisy, ktoré sa týkajú nekalých obchodných praktík poškodzujúcich „iba“ ekonomické záujmy účastníkov hospodárskej súťaže alebo ktoré sa týkajú obchodných transakcií medzi obchodníkmi (pozri rozsudky Plus Warenhandelsgesellschaft, už citovaný, bod 39, a Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 21).

23 V tejto súvislosti treba uviesť, že ciele sledované článkom 53 ods. 1 LPPC nie sú z rozhodnutia vnútroštátneho súdu zjavné.

24 Po prvé Rechtbank van koophandel te Dendermonde tým, že odkazuje najmä na rozsudok Arbitragehof z 2. marca 1995, ktorý bol vydaný viac ako desať rokov pred prijatím smernice o nekalých obchodných praktikách, sa totiž obmedzuje len na uvedenie toho, že „v minulosti“ predvýpredajové obdobie uvedené v danom ustanovení

sledovalo dvojitý cieľ, a to jednak zabezpečiť transparentnosť cien bezprostredne pred obdobím výpredajov a počas neho na podporu ochrany spotrebiteľov a jednak zaručiť rovnosť predajných možností medzi obchodníkmi a chrániť existenciu maloobchodníkov.

25 Po druhé podľa vnútroštátneho súdu na odôvodnenie zákazu stanoveného v článku 53 ods. 1 LPPC treba overiť, či toto opatrenie „môže účinne prispievať k ochrane spotrebiteľa“.

26 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu sa teda nedá zistiť, či článok 53 ods. 1 LPPC skutočne sleduje ciele spojené s ochranou spotrebiteľov.

27 Treba však pripomenúť, že Súdnemu dvoru neprináleží rozhodnúť v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania o výklade vnútroštátneho práva, pričom táto úloha prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu. Súdnemu dvoru totiž v rámci rozdelenia právomocí medzi súdy Únie a vnútroštátne súdy prislúcha zohľadniť skutkový a právny rámec, do ktorého sú prejudiciálne otázky vsadené, tak ako ho definuje rozhodnutie vnútroštátneho súdu (uznesenie z 24. apríla 2009, Koukou, C-519/08, bod 43 a citovaná judikatúra).

28 Prináleží teda vnútroštátnemu súdu, a nie Súdnemu dvoru, aby zistil, či vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie vo veci samej, skutočne sleduje ciele spojené s ochranou spotrebiteľov na účely overenia toho, či takéto ustanovenie môže spadať do pôsobnosti smernice o nekalých obchodných praktikách.

29 Za predpokladu, že by vnútroštátny súd dospel k takémuto záveru, treba ešte určiť, či oznámenia o znížení cien a oznámenia, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien, ktoré sú predmetom zákazu, akým je zákaz vo veci samej, predstavujú obchodné praktiky v zmysle článku 2 písm. d) smernice o nekalých obchodných praktikách a podliehajú tak požiadavkám stanoveným touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudky Plus Warenhandelsgesellschaft, už citovaný, bod 35, a Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 16).

30 V tejto súvislosti treba uviesť, že článok 2 písm. d) smernice o nekalých obchodných praktikách použitím mimoriadne širokej formulácie definuje pojem „obchodná praktika“ ako „akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom“ (rozsudky Plus Warenhandelsgesellschaft, už citovaný, bod 36, a Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 17).

31 Reklamné kampane, ako sú tie, o ktoré ide vo veci samej, ktorých cieľom je prilákať spotrebiteľov do obchodných priestorov obchodníka, však patria jednoznačne do rámca obchodnej stratégie hospodárskeho subjektu a priamo súvisia s podporou odbytu a s predajom. Z toho vyplýva, že predstavujú obchodné praktiky v zmysle článku 2 písm. d) smernice o nekalých obchodných praktikách, a preto patria do jej vecnej pôsobnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 18 a citovanú judikatúru).

32 Na základe tohto zistenia treba overiť, či smernici o nekalých obchodných praktikách odporuje zákaz oznamovať zníženia cien, ako je zákaz stanovený v článku 53 ods. 1 LPPC.

33 V tejto súvislosti treba najskôr pripomenúť, že keďže smernica o nekalých obchodných praktikách úplne harmonizuje pravidlá týkajúce sa nekalých obchodných praktík podnikateľov voči spotrebiteľom, členské štáty nemôžu prijať, ako to výslovne stanovuje článok 4 tejto smernice, prísnejšie opatrenia ako tie, ktoré stanovuje uvedená smernica, a to ani s cieľom dosiahnuť vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľov (rozsudok Plus Warenhandelsgesellschaft, už citovaný, bod 41 a citovaná judikatúra).

34 Ďalej je tiež potrebné uviesť, že článok 5 danej smernice stanovuje kritériá umožňujúce určiť okolnosti, za akých sa má obchodná praktika považovať za nekalú, a teda zakázanú.

35 V súlade s odsekom 2 tohto článku obchodná praktika je nekalá, ak je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti alebo podstatne narušuje alebo je spôsobilá podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu.

36 Okrem toho článok 5 ods. 4 smernice o nekalých obchodných praktikách presne definuje dve kategórie nekalých obchodných praktík, a to „klamlivé praktiky“ a „agresívne praktiky“ podľa špecifických kritérií uvedených v článkoch 6 a 7, ako aj 8 a 9 tejto smernice.

37 V prílohe I tá istá smernica napokon stanovuje taxatívny zoznam 31 obchodných praktík, ktoré sú podľa jej článku 5 ods. 5 považované za nekalé „za každých okolností“. Ako výslovne spresňuje odôvodnenie 17 uvedenej smernice, sú to jediné obchodné praktiky, ktoré môžu byť považované za nekalé bez toho, aby boli jednotlivo posudzované podľa ustanovení článkov 5 až 9 smernice o nekalých obchodných praktikách (rozsudky Plus Warenhandelsgesellschaft, už citovaný, bod 45, a Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 34).

38 Pokiaľ ide o vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie vo veci samej, je nesporné, že praktiky pozostávajúce z toho, že sa spotrebiteľom oznámia zníženia cien, sa v prílohe I smernice o nekalých obchodných praktikách nenachádzajú. Nemožno ich preto zakázať za akýchkoľvek okolností, ale iba na základe osobitnej analýzy, ktorá umožňuje preukázať ich nekalý charakter (pozri v tomto zmysle rozsudok Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 35).

39 Treba však konštatovať, že článok 53 ods. 1 LPPC všeobecne zakazuje oznámenia o znížení cien a oznámenia, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien, bez toho, aby bolo treba vzhľadom na vecné súvislosti každého jednotlivého prípadu určiť, či má dotknutá obchodná transakcia „nekalý" charakter vzhľadom na kritériá uvedené v článkoch 5 až 9 smernice o nekalých obchodných praktikách (pozri v tomto zmysle rozsudky Plus Warenhandelsgesellschaft, už citovaný, bod 48, a Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, už citovaný, bod 36).

40 Za týchto podmienok treba na položenú otázku odpovedať tak, že smernica o nekalých obchodných praktikách sa má vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie vo veci samej, ktoré stanovuje všeobecný zákaz oznámení o znížení cien a oznámení, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien, počas obdobia predchádzajúceho obdobiu výpredajov, ak toto ustanovenie sleduje ciele spojené s ochranou spotrebiteľov. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vo veci samej ide o takýto prípad.

O trovách

41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“), sa má vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátne ustanovenie, akým je ustanovenie vo veci samej, ktoré stanovuje všeobecný zákaz oznámení o znížení cien a oznámení, na základe ktorých je možné predpokladať zníženie cien, počas obdobia predchádzajúceho obdobiu výpredajov, ak toto ustanovenie sleduje ciele spojené s ochranou spotrebiteľov. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vo veci samej ide o takýto prípad.

Podpisy